

Q4

Rapport för fjärde kvartalet och helåret 2016

Rörelseresultat

335 MSEK ⁽¹⁰⁰⁾

Oktober-december 2016 (oktober-december 2015)

Punktlighet fjärrtåg

83% ⁽⁸²⁾

Helår 2016 (helår 2015)

Punktlighet regionaltåg

90% ⁽⁸⁹⁾

Helår 2016 (helår 2015)

SJ knyter ihop Sverige

Från Narvik till Köpenhamn
– SJ finns på många platser!
Vi knyter ihop Sverige och
öppnar upp för Europa.

De presenterade linjerna
är ett urval av det 20-tal
som SJ AB trafikerar samt av
de upphandlade linjerna
som koncernens bolag
trafikerar.

Stockholm–Sundsvall/Umeå

Restid: 3:20–3:35 timmar till Sundsvall,
6:25 timmar till Umeå.
Avgångar/dag: 8 varav 4 till Umeå med
SJ 3000, X 2000 och SJ InterCity.

Stockholm–Karlstad–Oslo

Restid: 4:50–5:34 timmar.
Avgångar/dag: 4 i vardera
riktning samt 1 tidig morgon-
avgång Karlstad–Oslo, alla med
X 2000 och SJ 3000.

SJ Götalandståg

Avgångar/vardag: Cirka
580 på uppdrag av Väst-
trafik, Hallandstrafiken
och Jönköpings Länstrafik
med deras regional- och
pendeltåg.

Göteborg–Malmö

Restid: 2:15 timmar.
Avgångar/dag: 8, varav 7 med
SJ 3000 och 1 med X2000.

Stockholm–Västerås

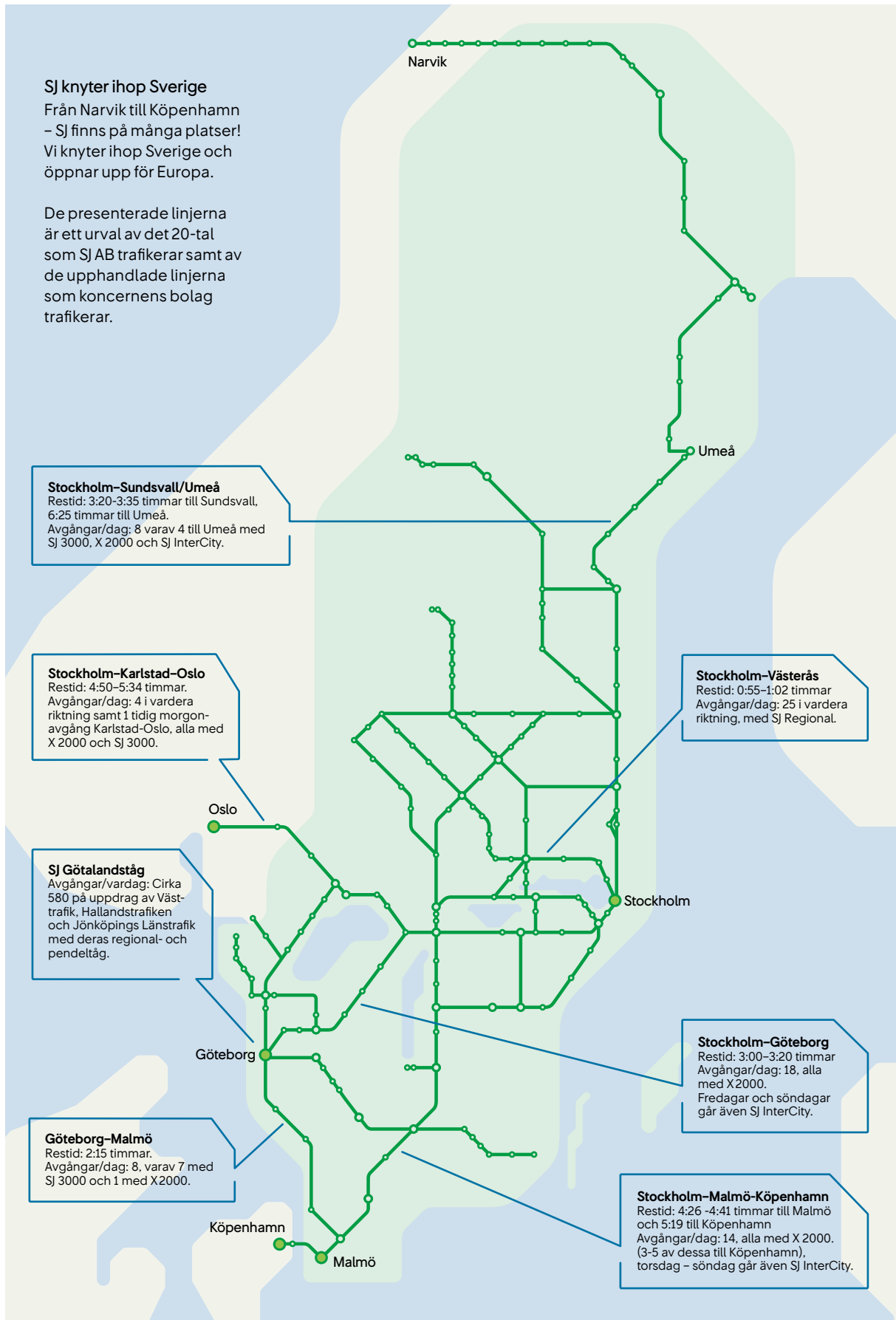
Restid: 0:55–1:02 timmar
Avgångar/dag: 25 i vardera
riktning, med SJ Regional.

Stockholm–Göteborg

Restid: 3:00–3:20 timmar
Avgångar/dag: 18, alla
med X2000.
Fredagar och söndagar
går även SJ InterCity.

Stockholm–Malmö–Köpenhamn

Restid: 4:26–4:41 timmar till Malmö
och 5:19 till Köpenhamn
Avgångar/dag: 14, alla med X 2000.
(3–5 av dessa till Köpenhamn),
torsdag – söndag går även SJ InterCity.

Med ett starkt resultat rustar SJ för framtiden

SJ-koncernen gjorde 2016 ett historiskt starkt årsresultat. Omsättningen ökade till 9 336 MSEK (9 052) och rörelseresultatet förbättrades med 212 MSEK till 837 MSEK (625). Året avslutades med ett starkt sista kvartal och fjärde kvartalets rörelseresultat ökade till 335 MSEK (100).

Långsiktiga satsningar och hårt arbete med förbättrade kunderbjudanden de senaste åren har bidragit till fortsatt stor efterfrågan på tågresor. Tack vare våra medarbetare som drivit produktivitetsförbättringar på nya sätt har vi framgångsrikt minskat koncernens kostnadsbas med en miljard kronor. Det gör att SJ nu har de bästa förutsättningarna att fortsätta utveckla både den kommersiella trafiken i egen regi och den upphandlade trafiken.

Investeringar som skapar en långsiktigt hållbar verksamhet

Med det starka resultatet i ryggen kan vi göra ytterligare satsningar på bra erbjudanden för resenärerna och attraktiva priser. Dessutom gör vår finansiella styrka att vi de närmaste åren kan öka investeringarna i verksamheten, för att skapa nya möjligheter för framtiden. Under den kommande femårsperioden planerar SJ för investeringar på cirka nio miljarder kronor.

SJs styrelse har gett mig i uppdrag att förbereda en upphandling av nya snabbtåg för fjärrtrafik. Det ger oss möjlighet att fasa ut äldre tåg och erbjuda fler moderna tåg med högre kapacitet till våra resenärer inom några år. En stor satsning görs även på att rusta upp våra natttåg för att skapa en mer attraktiv resa och nå fler resenärer. Upprustningen rör samtliga ligg- och sovvagnar. Samtidigt fortsätter moderniseringen av snabbtåget X 2000 enligt planerat och 2018 rullar det första nya X 2000-tåget ut i trafik.

SJ ser även nya affärsmöjligheter i Sverige och Norden. I ett första steg har Stortinget i Norge beslutat att bryta upp det norska monopolet inom järnvägen vilket öppnar för en möjlig expansion av SJs tågtrafik till vårt grannland.

De stora satsningarna och den ökade investerings-takten kommer att påverka resultatet framåt samtidigt som satsningarna ska stärka SJs position och säkra en långsiktigt stabil resultatutveckling.

SJ har under hösten gjort ett gediget arbete med att lämna över pendeltågstrafiken i Stockholms län till den nya operatören. En trafik som aldrig varit bättre. Vi kan med stolthet säga att under de tio år SJ haft uppdraget att köra pendeltågstrafiken har kundnöjdheten (Nöjd kundindex) ökat kraftigt, från 27 till 70, och punktligheten förbättrats till att stadigt ligga över 90 procent inom tre minuters marginal. Det framgångsrika överlämningsarbetet har bidragit till att hålla nere befarade avvecklingskostnader.

SJ har funnits i 160 år och är mer relevant än någonsin

Tack vare sänkta kostnader i verksamheten erbjuder vi idag lägre biljettpreiser på många av våra avgångar. Samtidigt har vi utvecklat attraktiva erbjudanden och kundförbättringar inom bland annat digitala tjänster och trafikinformation till våra resenärer, något som i sig har skapat en mycket stark resandeutveckling.

Under fjärde kvartalet 2016 ökade antalet resor i egen trafik med totalt fem procent. Den största ökningen uppnåddes inom regionaltrafiken, som växte med sex procent fler resor jämfört med samma kvartal föregående år. Antal resor mellan större städer i Sverige ökade med tre procent under kvartalet.

Under 2016 valde två procent fler privat- och affärsresenärer att resa med SJ AB jämfört med föregående år. Den största ökningen under året skedde inom den regionala trafiken. På över hälften av SJs regionala linjer ökade antalet resor. Sträckan Stockholm-Norrköping ökade med 14 procent och Stockholm-Uppsala med sju procent. Även på linjen mellan Stockholm-Göteborg ökade antalet resor, fem procent, jämfört med föregående år.

Från mitten av december startade uppdraget att köra Tåg i Bergslagen, vårt senaste avtal inom upphandlad trafik. Och från första dagen erbjöd vi resenärerna fler avgångar att välja mellan. I januari 2017 förlängdes även avtalet att driva nattågstrafik i övre Norrland till och med år 2020.

En punktlig tågresa vårt främsta hållbarhetsmål även 2017

Varje dag väljer 145 000 personer att resa med SJ och de ger oss goda betyg. SJs Nöjd kundindex ökade under året till 70 (66). Vi har även blivit ännu bättre på att skapa en effektiv leverans och vårt mål med 95 procent punktlighet är idag ofta en realitet på ett antal regionala avgångar och linjer.

Vårt långsiktiga punktlighetsarbete ger resultat och punktligheten för våra fjärrtåg under 2016 förbättrades till 83 procent (82) och regionaltågens punktlighet uppnådde 90 procent (89). Under kvartalet påverkade mindre och större infrastrukturpåverkande händelser trafiken och resenärerna, framför allt under november. Kvartalets punktlighet blev 80 procent (79) för SJs fjärrtåg och 89 procent (90) för SJs regionaltåg. Tack vare vårt stora fokus på punktlighet i hela företaget har den del av förseningar som SJ påverkar minskat jämfört med samma kvartal föregående år.

Med sikte på framtiden

Vår förmåga att möta nya behov i samhället, förändrade resmönster hos våra kunder och attrahera nya resenärer, är en styrka vi har i SJ. Under hösten genomförde vi en satsning där alla medarbetare i SJ-koncernen fick möjlighet att fördjupa sig i SJs strategi och målsättningar för framtiden. Att SJ är med och skapar en ljus framtid för tågbranschen ger intern framtidstro och motivation att delta och bidra.

Året 2016 har karaktäriserats av fortsatt hög förändringstakt i koncernen, framdrift i våra viktiga utvecklingsprojekt och ett stort engagemang bland alla medarbetare. Det har bidragit till nöjdare kunder och ett mycket starkt resultat. Vi tar nu sikte på framtiden för att möta förväntningarna hos nuvarande och kommande resenärer, så att SJ blir det självklara valet, både för den dagliga resan som den långväga, för alla i Sverige.

Stockholm den 15 februari 2017

Crister Fritzson
Verkställande direktör

Viktiga händelser

Fjärde kvartalet 2016

- Nettoomsättningen uppgick till 2 533 MSEK (2 352)
- Rörelseresultatet uppgick till 335 MSEK (100)
- Kvartalets resultat uppgick till 255 MSEK (72)

Helåret 2016

- Nettoomsättningen uppgick till 9 336 MSEK (9 052)
- Rörelseresultatet uppgick till 837 MSEK (625)
- Periodens resultat uppgick till 650 MSEK (471)
- Avkastning på operativt kapital rullande tolv månader uppgick till 20,0 procent (13,2)
- Nettoskuldsättningsgraden uppgick till 0,0 ggr (0,19)

Viktiga händelser under fjärde kvartalet

Ny tågtidtabell med nya linjer och fler avgångar

Den 11 december började tågtidtabellen för 2017 att gälla. För SJ innebar det trafikstart för de vunna avtalen med Tåg i Bergslagen samt med MÅLAB avseende regionaltrafik i Mälardalen. Avtalen löper över tio, respektive fyra år.

I samband med tidtabellsbytet utökade SJ även antalet avgångar med snabbtåg på linjen Stockholm-Oslo, från tre till fyra dagliga turer och en tidig morgontur Karlstad-Oslo, samt på linjen Stockholm-Umeå från tre till fyra dagliga turer. SJ återgick även till ordinarie turtäthet på linjen Stockholm-Köpenhamn. Trafiken i Mälardalen utökades också.

SJ har i samarbete med Västtrafik startat en ny tåglinje Göteborg-Varberg samt övertagit trafiken på linjen Göteborg-Halden.

Stockholmstågs avtal upphörde i december

Den 11 december upphörde SJs helägda dotterbolag Stockholmståg att köra pendeltågen i Stockholms län då avtalet löpte ut. Det innebar att cirka 800 medarbetare lämnade SJ-koncernen i mitten av december.

SJ-koncernens helårsomsättning kommer också att minska från dagens 9,3 till cirka 7,5 miljarder kronor.

Ännu bättre rabatter för studenter, ungdomar och pensionärer

Den 20 december höjde SJ rabatten för studenter och ungdomar från tio till femton procent. SJ har även förenklat reglerna så att alla som är 65 år och äldre nu får tio procents rabatt. Rabatten gäller även förtidspensionärer.

Förbättrat internet ombord

Under fjärde kvartalet har ny teknik installerats ombord på X 2000 för bättre och snabbare internet.

Förbättrad trafikinformation

Sedan mitten av december går det att se tåg och trafikändringar för 14 dagar framåt både på sj.se och i appen. Dessutom finns det möjlighet att söka information om planerade underhållsåtgärder ännu längre fram i tiden.

Viktiga händelser efter kvartalets utgång

SJ fick förtroende att köra ytterligare en linje på uppdrag av MÅLAB

Den 12 januari 2017 tecknade SJ och Mälardalens samverkansbolag MÅLAB avtal avseende tågtrafik Stockholm-Västerås-Örebro-Hallsberg, den så kallade Mälarbanan. Avtalet gäller från den 12 januari 2017 till december 2020, med möjlighet till förlängning i ytterligare fem år. Avtalet innebär en ökning av trafiken men också giltighet för den nya Mälardalsbiljetten. Sedan april 2016 har SJ och MÅLAB ett fyraårigt avtal omfattande regionaltrafiken på fyra linjer.

SJs norrgående trafik från Kastrup återupptagen

Sedan id-kontrollerna vid resa från Danmark till Sverige infördes den 4 januari 2016 har SJs norrgående tåg inte stannat på Kastrup. Utrymmet på plattformen är begränsat och har inte räckt till för både SJs och DSBs id-kontroller. Nu har SJ och DSB kommit överens om att SJ får använda DSBs id-kontroll på Kastrup, och därmed återgick SJ till ordinarie trafik den 13 februari 2017. Precis som tidigare blir det sex södergående och fem norrgående avgångar per dag.

SJ fick fortsatt förtroende att köra nattågen till övre Norrland på uppdrag av Trafikverket

Den 14 februari 2017 beslutade SJs styrelse att acceptera den förlängning av avtalet avseende nattågstrafik till övre Norrland som Trafikverket föreslagit. Förlängningen görs genom att använda den tidsmässiga option som finns i dagens avtal och innebär att SJ bedriver nattågstrafiken i ytterligare två år, det vill säga till slutet av 2020. Avtalet omfattar två nattågsavgångar i vardera riktningen per dygn.

Inriktningsbeslut fattade om upprustning av nattågsvagnar och förberedelser inför upphandling av snabbtåg

Den 14 februari 2017 fattade SJs styrelse ett inriktningsbeslut om att investera cirka 150 miljoner kronor i ombyggnad, upprustning och komforthöjning av SJs samtliga

nattågsvagnar. Styrelsen fattade även ett inriktningsbeslut om att förbereda upphandlingen av ett 30-tal nya snabbtåg för fjärrtrafik.

SJ förtidsbetalar lån

SJ har under 2016 haft ett starkare kassaflöde än förväntat och har till följd av detta överskottslikviditet. SJs bedömning är att överskottslikviditet kommer att bestå under det närmaste året. Mot bakgrund av detta kommer SJ att utnyttja möjligheten att per den 28 februari 2017 genomföra avtalad frivillig återbetalning av lån om 243 MSEK.

Sammanställning av viktiga händelser under tidigare kvartal

Nedan sammanställning avser de viktiga händelser som presenterades för tredje kvartalet. För komplett information hänvisas till [Rapport för tredje kvartalet 2016](#).

- Beslut om allmän trafikplikt i Mälardalen vinner laga kraft
- Botnätågs trafik upphörde i augusti
- Förbättrad täckning längs svenska järnvägen

Nedan sammanställning avser de viktiga händelser som presenterades för andra kvartalet. För komplett information hänvisas till [Rapport för andra kvartalet 2016](#).

- Avtal tecknat för moderniserad interiör i nya X 2000
- Trafikstart på Kinnekullebanan
- Förändring i SJ ABs styrelse
- Nytt avtal ger SJ förtroendet att driva Mälardalstrafiken
- SJ uppmärksammas som hållbart
- SJ driver inte processen om pendeltåg i Stockholm vidare
- Bokningen till/från Köpenhamn under sommaren öppnad
- Järnvägsarbetare allvarligt skadad
- SJ inför förenklad pensionärsrabatt

Nedan sammanställning avser de viktiga händelser som presenterades för första kvartalet. För komplett information hänvisas till [Rapport för första kvartalet 2016](#).

- Störningar i biljettbokningssystemet
- Reservation för kostnader efter brand i X2000
- Studentrabatt hos SJ för alla studenter
- Brand i ställverk orsakade störningar
- SJ är Sveriges bästa företag i kategorin Samhällsnytta vid Schibstedts gala
- Planerade underhållsarbeten påverkade påsktrafiken
- Ny mobilapp lanserad
- Återupptagen tågtrafik mellan Sverige och Danmark
- Säsongssläpp underlättar bokning av billiga biljetter
- SJ betalar vite enligt dom i förvaltningsrätten
- Enhetliga och förbättrade biljettautomater

Koncernöversikt i siffror

	Okt-dec 2016	Okt-dec 2015	Föränd- ring, %	Helår 2016	Helår 2015	Föränd- ring, %
Rörelsens intäkter, MSEK	2 544	2 351	8	9 372	9 070	3
varav nettoomsättning, MSEK	2 533	2 352	8	9 336	9 052	3
Rörelsens kostnader, MSEK	-2 212	-2 255	-2	-8 543	-8 464	1
Rörelseresultat ¹ , MSEK	335	100	234	837	625	34
Resultat före skatt, MSEK	328	93	253	833	602	38
Periodens resultat ² , MSEK	255	72	252	650	471	38
Resultat per aktie ² , SEK	64	18	252	162	118	38
Periodens kassaflöde, MSEK	-396	87	n/a	-23	-248	-91
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar, MSEK	117	145	-20	390	525	-26
Marginaler						
Rörelsemarginal, %	13,2	4,3	-	8,9	6,9	-
Vinstmarginal, %	12,9	3,9	-	8,9	6,6	-
Finansiella mål						
Avkastning på operativt kapital ³ , % (mål 7%)	20,0	13,2	-	20,0	13,2	-
Nettoskuldssättningsgrad, ggr (mål 0,5-1,0)	0,0	0,19	-	0,0	0,19	-
Av styrelsen föreslagen utdelning enligt vinstdisposition, MSEK	-	188	-	-	188	-
Verkställda utdelningar, MSEK	-	-	-	188	1 930 ⁴	-90
Kapitalstruktur vid periodens utgång						
Eget kapital ⁵ , MSEK	4 337	3 876	12	4 337	3 876	12
Avkastning på eget kapital ³ , %	16,3	9,7	-	16,3	9,7	-
Operativt kapital, MSEK ³	4 181	4 721	-11	4 181	4 721	-11
Soliditet, %	52,5	49,3	-	52,5	49,3	-
Avstämning räntebärande nettoskuld						
Räntebärande skulder, MSEK	1 402	1 478	-5	1 402	1 478	-5
Räntebärande avsättningar, MSEK	161	168	-4	161	168	-4
Räntebärande tillgångar, MSEK	1 553	895	74	1 553	895	74
Räntebärande nettoskuld/ nettokassa, MSEK	10	751	-99	10	751	-99
Icke-finansiella nyckeltal						
Medelantalet årsanställda	4 192	4 232	-1	4 192	4 232	-1
Sjukfrånvaro ³ , %	6,6	6,5	-	6,6	6,5	-
Punktlighet SJ ABs fjärrtåg, %	80	79	-	83	82	-
Punktlighet SJ ABs regionaltåg, %	89	90	-	90	89	-
Resandeutveckling SJ AB och SJ Norrlandståg (mätt i personkilometer), index ⁶	105	100	-	102	103	-
Förändring antal resor SJ AB och SJ Norrlandståg, index ⁶	105	101	-	102	103	-

1. Rörelseresultatet beräknas genom att återlägga ränteintäkter och liknande poster samt räntekostnader och liknande poster till periodens resultat före skatt.
2. Nyckeltal definierade enligt IFRS se sid 21 för vidare information. För definition avseende nyckeltal ej definierade enligt IFRS hänvisas till SJs Års- och hållbarhetsredovisning 2015 sid 91-92.
3. Beräknas på rullande 12 månader.
4. Beslut vid extra bolagsstämma den 25 september 2015 att utöver redan genomförd ordinarie utdelning om 230 MSEK, genomföra en extra utdelning om 1 700 MSEK.
5. Det finns inget innehav utan bestämmande inflytande.
6. Index jämfört med motsvarande period föregående år.

SJ-koncernens styrkort

	Utfall helår 2016	Mål helår 2016	Utfall helår 2015
 Medarbetare			
Sjukfrånvaro, % (R12)	6,6	5,6	6,5
Ledarskapsindex, SJ AB (årsvärde)	68	71	68
Prestationsindex, SJ AB (årsvärde)	75	79	75
 Partnerskap & resurser			
Genomförda leverantörs- och partnerskapsbedömningar, % (av leverantörsbasen)	83	60	40
 Samhälle			
Trafiksäkerhetsindex, SJ AB, SJ Norrlandståg, SJ Götalandståg (ackumulerat)	96,3	97,1	96,4
Varumärkesindex ¹ , VMI, SJ AB (månad)	51	55	49
Miljöindex, SJ AB (kvartal)	76	74	73
SJ Volontär ² , SJ AB, antal timmar (ackumulerat)	424	1 500	256
EFQM-poäng (årsvärde)	560	550	560
 Kund			
Nöjd kundindex, NKI, SJ AB (kvartal)	70	69	66
Nöjd kundindex ³ , NKI, Stockholmståg (kvartal)	68	70	66
Kundnöjdhet index ³ , NRI, SJ Götalandståg, pendeltåg (kvartal)	94	92	92
Kundnöjdhet index ³ , NRI, SJ Götalandståg, regionaltåg (kvartal)	94	92	92
 Process			
Punktlighet fjärrtåg, SJ AB, 5 min, % (R12)	83	86	82
Punktlighet regionaltåg, SJ AB, 5 min, % (R12)	90	91	89
Punktlighet pendeltåg, Stockholmståg, 3 min, % (R12)	91	93	91
Punktlighet pendeltåg ³ , SJ Götalandståg, 3 min, % (R12)	92	94	92
Punktlighet regionaltåg ³ , SJ Götalandståg, 5 min, % (R12)	89	93	90
Beläggingsgrad, SJ AB, % (R12)	51	49	50
Regularitet, SJ AB, % (R12)	98	98	98
 Finans			
Nettoskuldssättningsgrad, ggr	0,0	0,5–1,0	0,19
Avkastning på operativt kapital, %	20,0	7,0	13,2
Utdelning, andel av periodens resultat, %	–	30–50	40

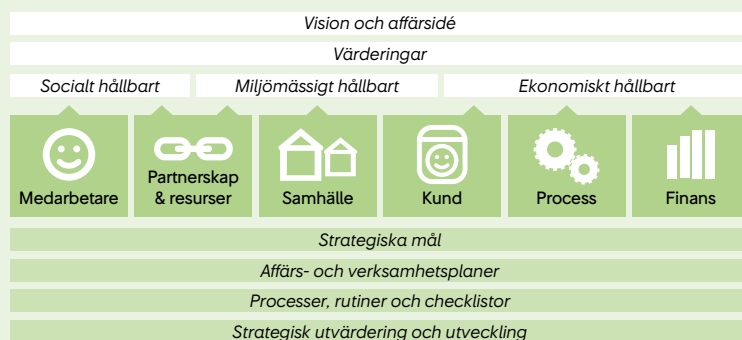
1. Mätmetoden har förfinats från juli 2015.

2. Lanserades under andra kvartalet 2015.

3. Egen mätmetod, ej jämförbart med utfall för SJ AB.

Från vision till konkret arbete

Hållbart företagande är en naturlig och integrerad del i SJs affärsmodell. Med utgångspunkt i företagets vision, affärsidé och värderingar säkerställs ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart företagande genom mätning och uppföljning av styrområdena Medarbetare, Partnerskap & resurser, Samhälle, Kund, Process samt Finans. För att årligen utvärdera och utveckla SJs ledningssystem används den europeiska kvalitetsmodellen EFQM. Modellen hjälper till med struktur och systematik för att mäta var SJ befinner sig i förhållande till vision och uppsatta mål.

Hållbart företagande¹

Baserat på förväntningar från koncernens intressenter och SJs egna ambition och förutsättningar mäter och styr SJ verksamheten med stöd av ett balanserat styrkort. Såväl finansiella som icke-finansiella mål följs upp års-, kvartals- och månadsvis. Det gör styrkortet till ett viktigt verktyg för ständiga förbättringar inom ett antal verksamhetskritiska områden. Genom kontinuerlig avstämning av prestationerna ökar möjligheten att parera negativa avvikelser innan de hinner få några större konsekvenser, samtidigt som det säkerställs att SJ styr mot önskad riktning.

SJs ägare svenska staten kräver att alla bolag med statligt ägande ska ha målsättningar för hållbart företagande. Målen ska vara relevanta för företagets verksamhet, vara mätbara och tillräckligt ambitiösa. SJ hade under 2016 tre långsiktiga hållbarhetsmål: punktlighet, andel genomförda leverantörs- och partnerskapsbedömningar samt SJ Volontär, ett program som ger medarbetarna möjlighet att arbeta ideellt på arbetstid.

Medarbetare

Sjukfrånvaron i SJ-koncernen (rullande 12 månader) uppgick till och med december till 6,6 procent (6,5). Sjukfrånvaron för rullande 12 månader har legat på samma nivå sedan den 30 juni 2016.

SJ arbetar aktivt och förebyggande med hälsa, friskvård och trivsel. Det sker bland annat genom hälsoinspiratörer och aktiviteter på de enskilda arbetsplatserna. SJ fokuserar på att tidigt fånga upp medarbetare som riskerar ohälsa, bland annat genom att noggrant följa upp medarbetare med upprepade korttidsjukfrånvaro för att snabbt kunna sätta in stöd och åtgärder vid behov. Vid årsskiftet 2015-2016 bytte SJ leverantör av företagshälsovård. Under året inleddes även ett fördjudat samarbete mellan SJ, företagshälsovården och Försäkringskassan för att förbättra arbetssätt och processer kopplade till sjukfrånvaro. Mot slutet av året har antalet långtidssjuka börjat att minska och förhoppningen är att trenden är fortsatt nedåtgående.

Prestationsindex för SJ AB blev 75 (75), vilket innebär att årets mål inte nåddes. Under året har SJ genomfört stora förändringar i arbetssätt för ombordpersonalen och det återspeglas i resultatet, men även i andra enheter med stora personalgrupper finns utmaningar. Ledarindex för SJ AB blev 68 (68) och målet nåddes därmed inte. Utfallet för de stora personalgrupperna ligger relativt stilla medan ledarskapet för vissa avdelningar förbättrats.

Medelantalet (rullande 12 månader) årsanställda i koncernen uppgick per den 31 december till 4 192 (4 232) fördelat på 2 654 (2 698) i moderbolaget SJ AB och 1 538 (1 534) i koncernens dotterbolag. Minskningen i moderbolaget beror på naturliga avgångar.

Partnerskap & Resurser

För att kartlägga befintlig leverantörsbas har alla leverantörer som SJ köper varor eller tjänster från för mer än 3 000 kronor per år bedömts ur ett hållbarhetsperspektiv, bland annat utifrån lands- och branschrisk. Totalt har cirka 3 000 leverantörer, motsvarande 83 procent av SJs leverantörer, ingått i underlaget. En fördjudad bedömning har genomförts av de cirka 170 leverantörer som klassificerats som mellanrisk- eller högriskleverantörer.

Under 2016 inledde SJ en närmare uppföljning av efterlevnaden av SJs Uppförandekod för leverantörer utifrån

de första bedömningarna. Bland annat har leverantörer involverade i moderniseringen av X 2000 granskats.

Samhälle

Varumärkesindex (VMI) uppgick under fjärde kvartalet till 52 (49). VMI är en indikator för hur allmänheten uppfattar SJ som företag utifrån värdeorden pålitligt, enkelt, mänskligt och härligt. Under hösten har VMI förbättrats bland befintliga kunder i allmänhet och bland affärsresenärer i synnerhet. VMI för helåret 2016 landade på 51 (49) till följd av en positiv utveckling i alla åldersgrupper och resenärsgrupper. Trots detta uppnåddes inte målet på 55. En viktig förklaring till detta är att allmänhetens uppfattning om SJs punktlighet ligger långtifrån den faktiska punktligheten.

Miljöindex vid mätningen under fjärde kvartalet blev 77 (73). Miljöindex visar resenärernas uppfattning om SJ som ett miljömedvetet företag. Resultatet för helåret 2016 blev 76, vilket är över målet på 74. En sannolikt bidragande orsak är att SJ, förutom Bra Miljöval-märkta resor, 2015 lät KRAV-certifiera bistron som sedan dess erbjuder ett utökad ekologiskt och vegetariskt utbud.

Utfallet för SJ Volontär blev under året 424 (256) timmar. SJ Volontär möjliggör sedan andra kvartalet 2015 för medarbetare inom SJ-koncernen att ägna sig åt ideellt arbete på arbetstid. Under hösten har aktiviteter genomförts för att öka intresset och kunskapen om SJ Volontär. Samarbete med till exempel SJs partners Friends och Min stora dag ska underlätta för medarbetare att använda volontärtimmar.

Trafiksäkerhetsindex för 2016 blev 96,3 (96,4). Resultatet är något under det fastställda målet 97,1. SJs trafiksäkerhetsindex är ett mått på utfallet av trafiksäkerhetsarbetet, utöver sedvanlig statistik, och definieras som en värdering av inträffade trafiksäkerhetsrelaterade olyckor satt i relation till produktionsvolymen. En utvärdering av bakomliggande statistik och hur målet för indexet ursprungligen sattes för 2016 visar att det har beräknats på ett felaktigt (för högt) produktionsstal. Efter kalibrering har målet för 2017 satts till 96,4, vilket överensstämmer väl med resultatet från tre års mätning av indexet.

Under det fjärde kvartalet inträffade två allvarliga olyckor. Den 3 november spårade sista vagnen i tåg 327 ur med sista boggin vid infart till spår 4 i Alvesta. Den 23 november spårade tåg 10 ur strax efter avgång från Borlänge. Inga personer skadades vid olyckorna och utredningar pågår.

Under det fjärde kvartalet genomförde Västtrafik en verifiering av avtalad kvalitet hos SJ Götalandsståg. Verifieringen resulterade i att ett antal förbättringsområden identifierades, vilka ska åtgärdas under 2017.

Kund

Nöjd kundindex (NKI) mäts ombord på SJ ABs tåg. Utfallet under fjärde kvartalet och även helåret 2016 blev 70 (66). Tydliga målsättningar för kundnöjdhet och kundupplevelse och systematiskt arbete med kundinsikt ligger bakom förbättringen. Alla större projekt som syftar till att utveckla nya och befintliga produkter/tjänster utgår från kundinsikt för att säkerställa att "rätt" saker utvecklas. Lanseringen av nya sj.se och appen samt förbättrad städning ombord på tågen har starkt bidragit till förbättrat NKI under 2016.

Under årets sista kvartal har flera förbättringar gjorts för SJs resenärer. SJs app har blivit ännu mer tillgänglig med bland annat bättre uppläsning och tydligare grafik. Plats-

1. Jämförelse avseende kommentarer till hållbart företagande är den 31 december 2015.

reservation ingår numera i biljettpriset på alla linjer som trafikeras av SJ InterCity för att tydliggöra var resenärerna ska sitta. I slutet av kvartalet flyttade underleverantör driftan av SJs bokningssystem till ett nytt driftcenter. Detta i kombination med ny kommunikationslina ska göra de kundnära säljsystemen mer stabila.

För SJs yngre resenärer lanserades ett nytt ombordmagasin "Kupé Junior" inför julhelgen, då många barn åker tåg. Fler förbättringar för resenärer beskrivs på sidorna 4-5.

SJs reserapport publicerades för första gången i slutet av november. Rapporten visade bland annat hur resandet sett ut på SJs linjer och till/från större städer och vilka reseplaner SJ Prio-medlemmar hade inför julhelgen.

NKI bland Stockholmstågs resenärer under fjärde kvartalet var 70 (66) och för januari-november 68 (70). SJ Götalandståg mäter Nöjd resenärsindex (NRI) och utfallet under fjärde kvartalet blev 93 (92) bland pendeltågsresenärer och 95 (92) bland regionalstågsresenärer. För helåret uppgick NRI till 94 (92/92) för både pendeltågs- och regionalstågsresenärer.

Process & Produkt

Punktligheten (rullande 12 månader) till och med december blev för SJ ABs regionalståg 90 procent (89) och för SJ ABs fjärrtåg 83 procent (82). Regularitet mäter andelen tåg som avgår från utgångsstation och kommer fram till slutstation enligt den plan som gäller två dygn innan trafik-

dygn. Regulariteten för SJ ABs tåg (rullande 12 månader) var 98 procent (98) per den 31 december.

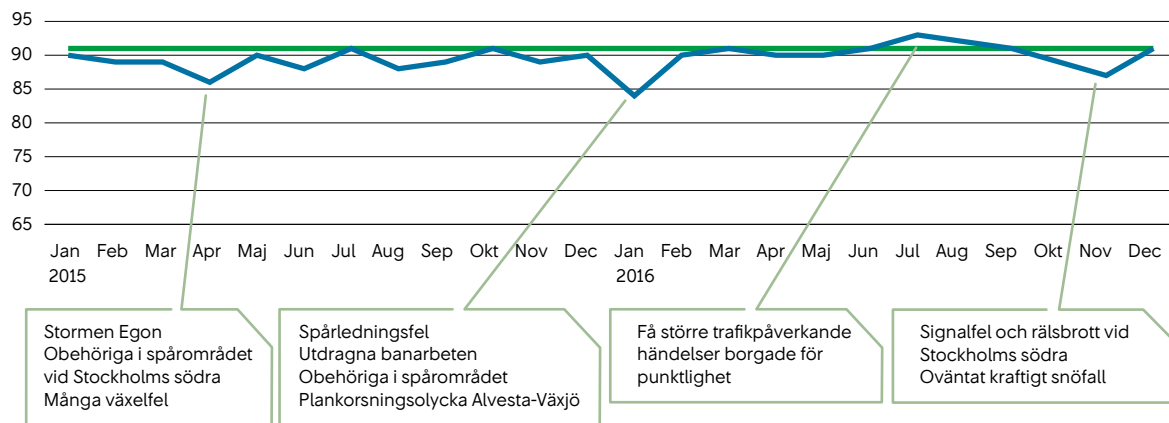
Flera stora trafikpåverkande händelser på kritiska platser medförde låg punktlighet på nästan alla linjer i början av fjärde kvartalet. Störst påverkan hade ett signalfel och rälsbrott vid Stockholm södra, vilket fick konsekvenser för de flesta linjer. Öväntat kraftigt snöfall i stora delar av landet den 9 november medförde att många tåg ställdes in och innebar stor belastning på depån i Hagalund. Störningarna fortsatte även dagen efter. Punktligheten under december var relativt hög tack vare få infrastrukturfel och underhållsarbeten och färre tåg i högräfik.

Järnvägssystemet är känsligt för störningar på centrala platser, vilket bland annat tydliggjordes då tågtrafiken i hela Sverige påverkades av att Trafikverkets telefoni hade stora störningar i maj.

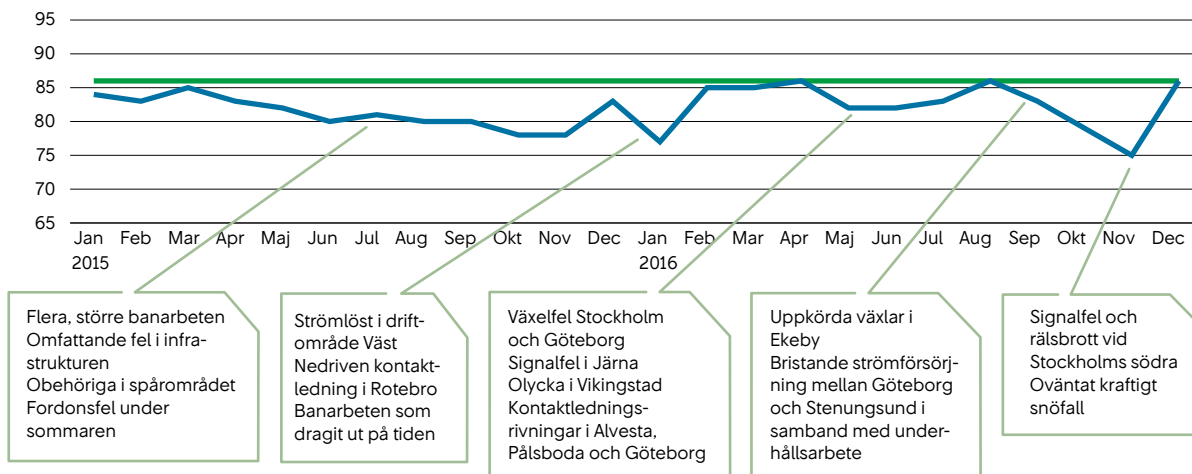
Förutom fordonsfel på Sjs egna och andra operatörers tåg, växelfel, signalfel och kontaktledningsrivningar påverkades punktligheten av flera olyckor och väldigt många fall av obehöriga i spårområdet. Antalet merförseningar orsakade av obehöriga i spårområdet ökade med nästan 40 procent under fjärde kvartalet jämfört med samma kvartal 2015. Detta medförde att antalet störningstimmor ökade med närmare 65 procent för Sjs tåg.

I mars, juni, juli och december var punktligheten under flera veckor över 95 procent på flera av regionalstågslinjerna.

Punktlighet regionalståg, %

Punktlighet fjärrtåg, %

Koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat

MSEK	Okt-dec 2016	Okt-dec 2015	Helår 2016	Helår 2015
Nettoomsättning	2 533	2 352	9 336	9 052
Övriga rörelseintäkter	11	0	36	19
Summa rörelsens intäkter	2 544	2 351	9 372	9 070
Personalkostnader	-735	-739	-2 834	-2 822
Av- och nedskrivningar	-211	-206	-792	-814
Övriga kostnader	-1 266	-1 309	-4 917	-4 828
Summa kostnader	-2 212	-2 255	-8 543	-8 464
Resultat från andelar i intressebolag	2	4	8	19
Rörelseresultat	335	100	837	625
Ränteintäkter och liknande poster	0	0	14	2
Räntekostnader och liknande poster	-7	-8	-18	-25
Resultat före skatt	328	93	833	602
Skatter	-73	-20	-183	-131
Periodens resultat	255	72	650	471
Övrigt totalresultat				
<i>Komponenter som kommer att omklassificeras till resultatet</i>				
Kassaflödessäkringar	4	3	-3	5
Finansiella tillgångar som kan säljas	1	-1	0	-5
Valutaterminer	-2	0	2	0
Uppskjuten skatt	-1	0	0	0
Övrigt totalresultat för perioden	2	1	-1	0
Totalresultat för perioden	257	74	649	471
Moderbolagets aktieägares andel av periodens resultat	255	72	650	471
Moderbolagets aktieägares andel av periodens totalresultat	257	74	649	471
Resultat per aktie (före och efter utspädning), SEK	64	18	162	118
Genomsnittligt antal aktier, tusental	4 000	4 000	4 000	4 000

Kommentarer till koncernens rapport över resultat och övrigt totalresultat

Ekonomisk utveckling oktober–december 2016

Intäkter

Resandeutvecklingen (mätt i personkilometer) för SJ AB och SJ Norrlandståg var sammantaget fem procent högre jämfört med motsvarande kvartal föregående år. SJ AB stod för ökningen som främst drevs av ökat resande i första klass samt större efterfrågan på biljetter. Resandeutvecklingen påverkades även positivt till följd av att julen 2016 innehöll fler vardagar jämfört med 2015 samt att föregående års kvartal påverkats av omfattande underhållsarbeten på järnvägen och inställda avgångar på grund av stormarna Helga och Gorm.

Den positiva resandeutvecklingen resulterade i ökad beläggning under fjärde kvartalet jämfört med föregående år, trots att utbudet ökade.

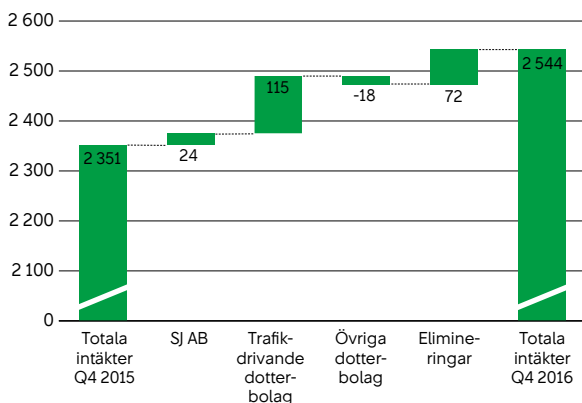
Yield (biljettpris per personkilometer) var något bättre än motsvarande kvartal föregående år. Till följd av både den positiva resandeutvecklingen och den positiva yieldutvecklingen ökade egetrafikintäkterna under fjärde kvartalet.

Intäkter från trafikdrivande dotterbolag ökade också jämfört med föregående år. Det förklaras främst av två helt nya avtal; Västtågen sedan december 2015 och Västtågen på Kinnekullebanan från och med den 19 juni 2016, båda på uppdrag av Västtrafik. Avtalen innebär såväl en ökad intäktsvolym som en ökad kostnadsbas för SJ-koncernen.

Utöver detta har tilläggsavtal för trafikdrivande dotterbolag bidragit positivt.

Totalt ökade SJs intäkter med 193 MSEK under fjärde kvartalet jämfört med samma period föregående år.

Förändring totala intäkter per segment kvartal, MSEK

Kostnader

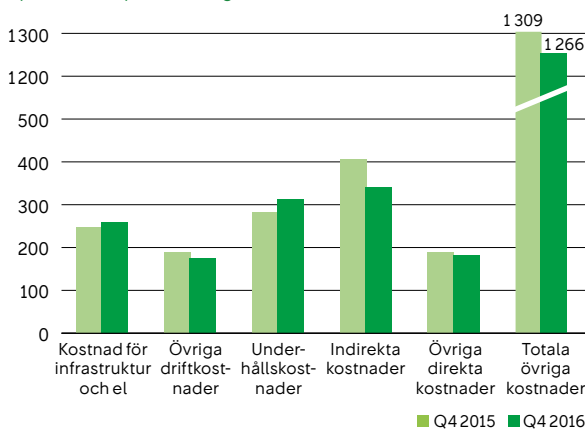
Personalkostnaderna var under fjärde kvartalet 4 MSEK lägre jämfört med samma kvartal föregående år och förklaras av överlämnandet av pendeltågstrafiken i Stockholms län i december, då cirka 800 medarbetare lämnade SJ-koncernen. Minskningen motverkades av ett ökat semesteruttag under året, trafikstart av vunna avtal i samband med tidtabellsskiftet i mitten av december samt lagd omstruktureringsreserv (för mer information se sid 21).

Övriga kostnader (se graf) har minskat med 43 MSEK jämfört med samma kvartal föregående år. Minskningen förklaras dels av överlämnandet av pendeltågstrafiken i Stockholms län i december, dels av lägre indirekta kostnader främst avseende IT som ett resultat av genomförandet av IT-strategin. Minskningen motverkades av den

högre kostnadsbasen som följer av de helt nya avtalen för den upphandlade trafiken som bedrivs på uppdrag av Västtrafik. De nya avtalen påverkar jämförelsen främst avseende el-, infrastruktur-, drifts- och underhållskostnader. Minskningen motverkades ytterligare av högre kostnader för el och infrastruktur för övriga koncernbolag samt av trafikstart av vunna avtal i samband med tidtabellsskiftet i mitten av december.

Totalt minskade SJs kostnader med 43 MSEK jämfört med motsvarande kvartal föregående år.

Specifikation posten övriga kostnader, MSEK

Rörelseresultat

Ökad efterfrågan tillsammans med ett aktivt arbete med att sänka koncernens kostnadsbas och ökade intäkter avseende tilläggsavtal resulterade i att rörelseresultatet för fjärde kvartalet uppgick till 335 MSEK (100). Rörelsemarginalen blev 13,2 procent (4,3). Det underliggande rörelseresultatet uppgick till 351 MSEK (110).

Avstämning underliggande rörelseresultat Q4 2016

Redovisat rörelseresultat	335
Kostnader relaterade till anläggningstillgångar till försäljning	16
Försäkringsersättning avseende skada tidigare år	-11
Omstruktureringsreserv	11
Underliggande rörelseresultat	351

Avstämning underliggande rörelseresultat Q4 2015

Redovisat rörelseresultat	100
Justering av tidigare bedömd avgift	10
Underliggande rörelseresultat	110

Finansiella poster

SJs nettoskuld har minskat jämfört med föregående års fjärde kvartal. Det låga ränteläget har inneburit en låg skuld kostnad samtidigt som avkastningen i förvaltningen varit god. Finansnettot uppgick till -7 MSEK (-8).

Koncernens resultat och skatt

Koncernens resultat före skatt uppgick till 328 MSEK (93). Skatt på kvartalets resultat uppgick till -73 MSEK (-20) och den effektiva skattesatsen uppgick till 22 procent (22). Kvartalets resultat uppgick till 255 MSEK (72).

Ekonomisk utveckling helåret 2016

Intäkter

SJ AB och SJ Norrlandståg redovisade sammantaget två procent högre resande (mätt i personkilometer) jämfört med föregående år. Ökningen drevs huvudsakligen av riktade kunderbjudanden, förändrad prissättning, framgångsrik sommarkampanj men även av att julen 2016 innehöll fler vardagar jämfört med 2015. Utbudet var i nivå med föregående år. Beläggningen ökade till följd av den positiva resandeutvecklingen.

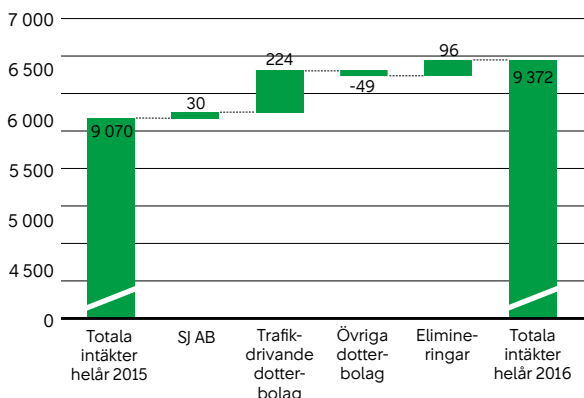
SJs aktiva prisstrategi för att bygga resandevolymer tillsammans med ett förändrat köpbeteende hos våra kunder har resulterat i lägre biljettpris per personkilometer. Ökat resandet i första klass och större efterfrågan på flexibla biljetter har dock successivt ökat priserna och tillsammans med den positiva resandeutvecklingen har egentrafikintäkterna ökat under året jämfört med föregående år.

Intäkter från trafikdrivande dotterbolag ökade under året jämfört med föregående år. Det förklaras främst av högre intäkter till följd av två helt nya avtal; Västtågen sedan december 2015 och Västtågen på Kinnekullebanan från och med juni 2016, båda på uppdrag av Västtrafik. Avtalen innebär såväl en ökad intäktsvolym som en ökad kostnadsbas för SJ-koncernen.

Utöver detta har tilläggsavtal för trafikdrivande dotterbolag bidragit positivt.

Totalt ökade SJs intäkter med 302 MSEK jämfört med föregående år.

Förändring totala intäkter per segment, MSEK

Kostnader

Personalkostnaderna var under helåret 12 MSEK högre jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av årlig lönerrevision samt lagd omstruktureringsreserv (för mer information se sid 21). Ökningen motverkades av överlämnandet av pendeltågstrafiken i Stockholms län i december, då cirka 800 medarbetare lämnade SJ-koncernen.

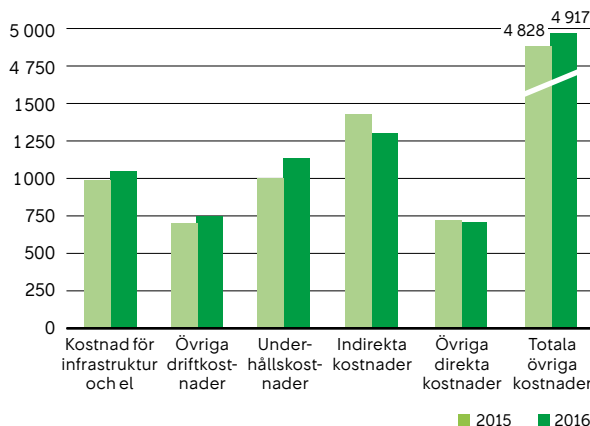
Av- och nedskrivningskostnaderna var under året 22 MSEK lägre. Kostnaderna förklaras till stor del av nedskrivningar föregående år, dels till följd av nedskrivning av då pågående projekt, dels till följd av nedskrivning av upprustade familjevagnar.

Övriga kostnader (se graf) har ökat med 89 MSEK under året. En stor del av ökningen förklaras av den högre kostnadsbasen till följd av de helt nya avtalen för den upphandlade trafiken som bedrivs på uppdrag av Västtrafik. De nya avtalen påverkar jämförelsen främst avseende el-, infrastruktur-, drifts- och underhållskostnader. Ökningen förklaras även av högre kostnader för el och infrastruktur för övriga koncernbolag samt av trafikstart av vunna avtal i samband med tidtabellsskiftet i mitten av december. Ökningen motverkades dels av överlämnandet av pendel-

tågstrafiken i Stockholms län i december, dels av lägre indirekta kostnader främst avseende IT som ett resultat av genomförandet av IT-strategin.

Totalt ökade SJs kostnader med 79 MSEK jämfört med föregående år.

Specifikation posten övriga kostnader, MSEK

Rörelseresultat

Ökad efterfrågan tillsammans med ett aktivt arbete med att sänka koncernens kostnadsbas och ökade intäkter avseende tilläggsavtal resulterade i att rörelseresultatet för helåret uppgick till 837 MSEK (625). Rörelsemarginalen blev 8,9 procent (6,9). Det underliggande rörelseresultatet uppgick till 853 MSEK (655).

Avstämning underliggande rörelseresultat 2016

Redovisat rörelseresultat	837
Kostnader relaterade till anläggningstillgångar till försäljning	22
Uppgörelse i juni avseende stationsavgifter för 2015	-6
Försäkringsersättning avseende skada tidigare år	-11
Omstruktureringsreserv	11
Underliggande rörelseresultat	853

Avstämning underliggande rörelseresultat 2015

Redovisat rörelseresultat	625
Upplösning reserv underhållskostnader	-11
Rekonstruktion av leverantör	-9
Ersättning hjulrevision	-8
Upplösning av del av omstruktureringsreserv	-7
Upplösning av del av reserv för bedömda framtida kontraktensliga trafikåtaganden i intressebolag	-4
Nedskrivning av anläggningstillgångar avseende upprustade familjevagnar	11
Retroaktiv pensionskostnad	12
Nedskrivning av pågående projekt	35
Justering tidigare bedömd avgift	10
Underliggande rörelseresultat	655

Finansiella poster

SJs nettoskuld har minskat jämfört med föregående år. Därutöver har det låga ränteläget inneburit en låg skuldkostnad. Finansnettot uppgick till -4 MSEK (-23).

Koncernens resultat och skatt

Koncernens resultat före skatt uppgick till 833 MSEK (602). Skatt på periodens resultat uppgick till -183 MSEK (-131) och den effektiva skattesatsen uppgick till 22 procent (22). Periodens resultat uppgick till 650 MSEK (471).

Koncernens rapport över finansiell ställning i sammandrag

MSEK	31 dec 2016	31 dec 2015
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	5 505	5 916
Immateriella tillgångar	286	278
Finansiella tillgångar	35	123
Summa anläggningstillgångar	5 826	6 317
Omsättningstillgångar		
Varulager	4	7
Kortfristiga fordringar	804	660
Kortfristiga placeringar	1 479	718
Likvida medel	74	97
Anläggningstillgångar till försäljning	78	65
Summa omsättningstillgångar	2 439	1 547
SUMMA TILLGÅNGAR	8 265	7 864
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Summa eget kapital	4 337	3 876
Långfristiga skulder		
Avsättningar	184	195
Räntebärande skulder	1 059	1 367
Icke räntebärande skulder	0	1
Uppskjutna skatteskulder	487	455
Summa långfristiga skulder	1 731	2 017
Kortfristiga skulder		
Avsättningar	161	120
Räntebärande skulder	343	111
Icke räntebärande skulder	1 693	1 739
Summa kortfristiga skulder	2 197	1 971
Summa skulder	3 928	3 988
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	8 265	7 864

Koncernens rapport över förändring i eget kapital i sammandrag

MSEK	2016	2015
Ingående balans 1 januari	3 876	5 335
Periodens resultat	650	471
Övrigt totalresultat för perioden	-1	0
Totalresultat för perioden	649	471
Utdelning till aktieägare	-188	-1 930
Utgående balans 31 december	4 337	3 876

Kommentarer till koncernens rapport över finansiell ställning¹

Tillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Koncernens materiella anläggningstillgångar uppgick per den 31 december till 5 505 MSEK (5 916) och utgörs till största delen av tågfordon. SJs fordonsflotta består av SJ 3000, X 2000, dubbeldäckare samt lok och personvagnar. Årets investeringar avseende materiella anläggningstillgångar uppgick till 314 MSEK (393).

Under 2013 fattades beslut om modernisering av både teknik och interiör i SJs samtliga X 2000-tågsätt. Den tekniska investeringen bedöms uppgå till 1,4 miljarder kronor och den totala satsningen på interiören bedöms uppgå till drygt en miljard kronor. Per den 31 december 2016 har totalt 427 MSEK upparbetats.

Investeringen i nya X 2000 innebär en livstidsförlängning av samtliga tågsätt till 2035. Det för med sig ändrad ekonomisk livslängd och således även förändrad avskrivningstakt från och med april 2015. SJ har förlängt avskrivningstiden för motsvarande 80 procent av respektive stomme till 2035 samtidigt som avskrivningstiden för resterande 20 procent av stommen förkortats till utgången av 2017.

Immateriella tillgångar

Koncernens immateriella tillgångar uppgick till 286 MSEK (278) och utgörs av balanserade utgifter för utveckling, främst avseende utvecklingskostnader för verksamhetsnära IT-system. De största IT-systemen är ett nytt underhållssystem, sj.se samt tidtabellsystem.

Årets investeringar i immateriella tillgångar uppgick till 76 MSEK (132) och avsåg utveckling av olika IT-system.

Finansiella anläggningstillgångar

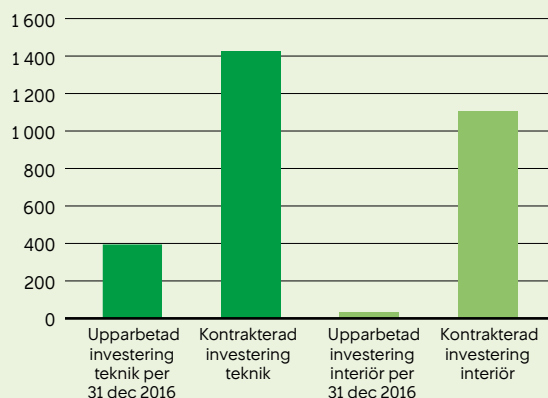
Finansiella anläggningstillgångar uppgick till 35 MSEK (123) och utgörs av andelar i intressebolag. Under året har samtliga räntebärande värdepapper i dotterbolaget SJ Försäkring överlåtits till SJ AB. I SJ Försäkring klassificerades räntebärande värdepapper som finansiella anläggningstillgångar. I SJ AB klassificeras dessa som kortfristiga placeringar.

Omsättningstillgångar

Kortfristiga placeringar uppgick till 1 479 MSEK (718). Investeringar i kortfristiga placeringar har gjorts under året med 798 MSEK, varav 123 MSEK avser av SJ AB övertagna räntebärande värdepapper från SJ Försäkring.

Anläggningstillgångar till försäljning per den 31 december uppgick till 78 MSEK (65).

Upparbetad investering X 2000, MSEK

SJs nya X 2000 – en hållbar investering

SJ investerar flera miljarder kronor i samtliga X 2000-tågsätt genom att på befintlig stomme skapa ett helt nytt tåg och reseupplevelse. Det nya X 2000 kommer att ge SJs resenärer ökad komfort och högre driftsäkerhet, det sistnämnda kommer att bidra till förbättrad punktlighet. Det första färdiga tåget planeras att trafikeras under 2018.

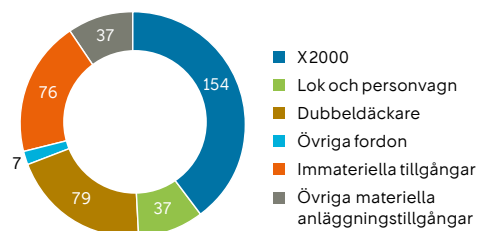
Arbetet med att förnya X 2000-flottan är i full gång. Under december har t.ex. resenärer kunnat prova de nya stolarna i SJs lounge i Stockholm och ombord på tåg i trafik. SJs resenärers synpunkter är viktiga när de slutgiltiga stolarna sedan tas fram.

Per den 31 december 2016 har 397 MSEK upparbetats avseende teknik och 30 MSEK avseende interiör.

390 MSEK

investerade SJ under året,
framför allt i tåg och IT-system

Totala investeringar under året, MSEK

1. Jämförelse avseende kommentarer till koncernens rapport över finansiell ställning är den 31 december 2015.

Eget kapital

Koncernens egna kapital uppgick per den 31 december till 4 337 MSEK (3 876). Förändringen om 461 MSEK förklaras av periodens totalresultat om 649 MSEK samt utdelning enligt 2015-års vinstdisposition med -188 MSEK.

Finansiella mål

Finansiella mål för SJ är en avkastning på operativt kapital på minst 7 procent i genomsnitt samt en nettoskultsättningsgrad på 0,5–1,0 gånger på sikt. Vidare ska utdelningen långsiktigt uppgå till mellan 30 och 50 procent av årets resultat efter skatt.

Avkastning på operativt kapital uppgick per den 31 december till 20,0 procent (13,2). Rörelseresultatet för helåret uppgick till 837 MSEK (625) medan operativt kapital rullande tolv månader uppgick till 4 181 MSEK (4 721). Avkastningen på operativt kapital fortsätter att utvecklas över målet, vilket främst förklaras av ett positivt resultat och minskat operativt kapital på grund av lägre investeringstakt än planerat under året.

Koncernens räntebärande avsättningar och skulder uppgick den 31 december till 1 563 MSEK (1 646) och räntebärande tillgångar till 1 553 MSEK (895). Det innebär att nettoskulden uppgick till 10 MSEK (751) och att koncernens nettoskultsättningsgrad uppgick till 0,0 ggr (0,19).

SJs kapitalstruktur är därmed starkare än vad ägarens långsiktiga mål anger. Den fallande nettoskultsättningsgraden förklaras främst av låg investeringstakt under 2016.

Skulder

Räntebärande skuld

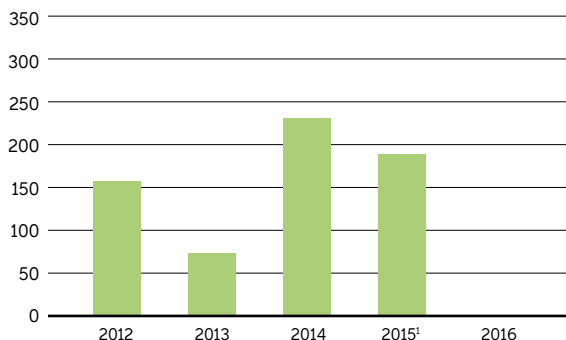
Per den 31 december 2016 var koncernens nettoskuld 10 MSEK (751). Koncernens räntebärande skulder uppgick till 1 402 MSEK (1 478) och utgörs främst av betalningsåtaganden för upptagna lån under 2012 om 800 MSEK för finansiering av SJ 3000 samt upptagna lån om 770 MSEK i september 2015 för moderniseringen av X 2000. Lånen har en löptid på mellan 8 till 10 år.

Av de räntebärande skulderna är 1 059 MSEK (1 367) långfristiga och 343 MSEK (111) kortfristiga, vilket avser de delar av skulden som förfaller till betalning inom ett år. Förändringen mellan långfristiga och kortfristiga räntebärande skulder beror på att SJ har haft ett starkare kassaflöde än förväntat och har till följd av detta överskottslikviditet. Bedömningen är att överskottslikviditeten kommer att bestå under det närmaste året. Mot bakgrund av detta kommer SJ att utnyttja möjligheten att per den 28 februari 2017 genomföra avtalad frivillig återbetalning av lån om 243 MSEK.

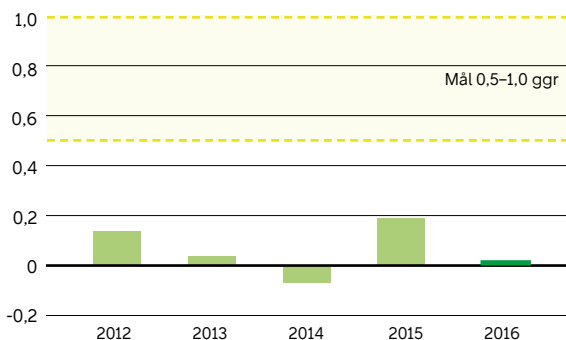
Den genomsnittliga löptiden för utestående skulder uppgick till 50 månader (65). Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgick till 10 månader (13).

Utveckling av finansiella mål och eget kapital

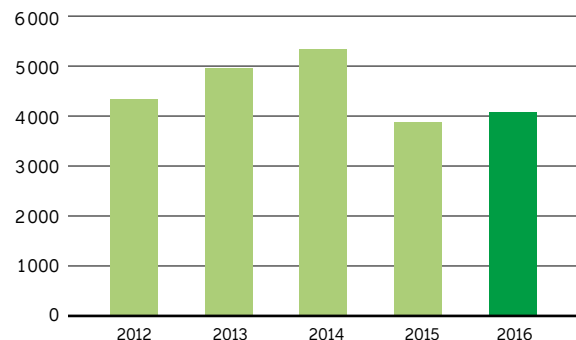
Av styrelsen föreslagna utdelningar enligt vinstdisposition, MSEK

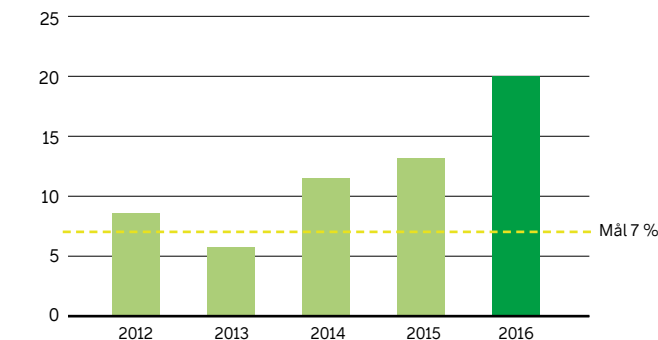
Nettoskultsättningsgrad, ggr

Eget kapital, MSEK

Avkastning på operativt kapital R12, %

1. Beslut vid extra bolagsstämma den 25 september 2015 att, utöver redan genomförd ordinarie utdelning, genomföra en extra utdelning om 1 700 MSEK.

Koncernens rapport över kassaflöden i sammandrag

MSEK	Okt-dec 2016	Okt-dec 2015	Helår 2016	Helår 2015
Den löpande verksamheten				
Resultat före skatt	328	93	833	602
Justerings för poster som inte ingår i kassaflödet	183	199	674	771
– Av- och nedskrivningar	211	206	792	814
– Förändring avsättningar	16	-40	30	-64
– Realisationsvinst/förlust	3	2	2	2
– Betald skatt	-61	-	-146	-
– Förändring övrigt	18	35	5	34
– Resultat från andelar i intressebolag	-2	-4	-8	-15
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	510	292	1,506	1,373
Kassaflöde från förändring i rörelsekapital	-298	16	-204	-39
Kassaflöde från den löpande verksamheten	213	308	1,303	1,335
Investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-99	-114	-314	-393
Förvärv av immateriella tillgångar	-18	-31	-76	-132
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	-	2	1
Utdelning från intressebolag	-	-	17	-
Försäljning övriga långfristiga räntebärande fordringar	-	79	0	476
Förvärv kortfristiga placeringar	-524	-104	-798	-689
Försäljning kortfristiga placeringar	61	-	107	731
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-579	-169	-1,062	-6
Finansieringsverksamheten				
Checkräkningskredit	-	-46	-	-
Upptagna lån	-	-	-	770
Amorteringar	-29	-6	-76	-417
Utdelning	-	-	-188	-1,930
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-29	-51	-264	-1,577
Periodens kassaflöde	-396	87	-23	-248
Likvida medel vid periodens början	470	10	97	345
Likvida medel vid periodens slut	74	97	74	97

Kommentarer till koncernens rapport över kassaflöden

Kassaflöde från den löpande verksamheten

Kassaflödet från den löpande verksamheten var under året lägre än under motsvarande period föregående år och uppgick till 1 303 MSEK (1 335). Förändringen i kassaflödet från rörelsekapitalet är främst en periodiseringseffekt avseende leverantörsbetalningar samt fyllnadsinbetalning till Skatteverket. Kassaflödet från den löpande verksamheten före förändringar i rörelsekapitalet uppgick till 1 506 MSEK (1 373) och ökningen är främst en följd av det förbättrade resultatet jämfört med föregående år.

Kassaflöde från investeringsverksamheten

Investeringar i immateriella tillgångar och materiella anläggningstillgångar uppgick till -390 MSEK (-525), varav -277 MSEK (-336) avsåg investeringar i fordon, främst upp- rustning och modernisering av X 2000 men även investeringar i dubbeldäckare och SJ 3000. Övriga investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick till -37 MSEK (-57) och avsåg främst investeringar i SJs nya biljettautomater. Investeringar i immateriella tillgångar uppgick till -76 MSEK (-132) och avsåg utveckling av olika IT-system.

Utdelning från intressebolag avser utdelning om 17 MSEK (0) från Linkon AB. Årets förvärv av kortfristiga placeringar uppgick till -798 MSEK (-689) och försäljning av kortfristiga placeringar uppgick till 107 MSEK (731). Föregående års försäljning av långfristiga räntebärande fordringar om 476 MSEK avsåg främst förfall av depositioner kopplade till den finansiella lease som förföll den 30 juni 2015. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgick till -1 062 MSEK (-6).

Kassaflöde från finansieringsverksamheten

Amortering har skett av befintliga lån med -76 MSEK (-417). Föregående års amortering avsåg främst slutförfall av finansiell lease den 30 juni 2015. Utdelning om -188 MSEK (-230) enligt beslut på årsstämman verkställdes den 10 maj 2016. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgick till -264 MSEK (-1 577). Föregående år påverkades kassaflödet från finansieringsverksamheten även av en extra utdelning om -1 700 MSEK och upptagna lån om 770 MSEK. Likvida medel per den 31 december 2016 uppgick till 74 MSEK (97) och årets kassaflöde uppgick till -23 MSEK (-248).

Moderbolagets resultaträkning i sammandrag

MSEK	Okt-dec 2016	Okt-dec 2015	Helår 2016	Helår 2015
Nettoomsättning	1 676	1 626	6 145	6 088
Övriga rörelseintäkter	18	44	55	81
Summa rörelsens intäkter	1 694	1 670	6 199	6 169
Personalkostnader	-465	-450	-1 717	-1 693
Av- och nedskrivningar	-210	-206	-797	-813
Övriga kostnader	-866	-899	-3 104	-3 148
Summa kostnader	-1 541	-1 555	-5 618	-5 654
Rörelseresultat	153	115	581	515
Resultat från koncernbolag	-85	88	42	195
Resultat från andelar i intressebolag	0	0	17	4
Intäkter från övriga värdepapper och fordringar	23	0	41	0
Räntekostnader och liknande kostnader	-5	-9	-18	-29
Resultat före skatt	87	194	664	686
Aktuell skatt	-57	-25	-176	-135
Periodens resultat	29	169	487	551

Moderbolagets balansräkning i sammandrag

MSEK	31 dec 2016	31 dec 2015
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	5 581	5 981
Immateriella anläggningstillgångar	286	277
Finansiella anläggningstillgångar	107	137
Summa anläggningstillgångar	5 974	6 395
Omsättningstillgångar		
Varulager	4	7
Kortfristiga fordringar	626	516
Kortfristiga placeringar	1 479	718
Kassa och bank	70	97
Summa omsättningstillgångar	2 179	1 338
SUMMA TILLGÅNGAR	8 153	7 733
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital	3 989	3 690
Skulder		
Avsättningar	831	750
Långfristiga skulder	1 059	1 367
Kortfristiga skulder	2 275	1 926
Summa skulder	4 164	4 043
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	8 153	7 733

Kommentarer till moderbolagets resultat- och balansräkning

I moderbolagets verksamhet ingår tågtrafik samt huvudkontorets funktioner. Trafikintäkter utgör den dominerande intäktskällan.

Resandeutvecklingen (mätt i personkilometer) för fjärde kvartalet var högre jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Ökningen drevs främst av ökat resande i första klass samt större efterfrågan på ombokningsbara biljetter. Resandeutvecklingen påverkades även positivt av att julen 2016 innehöll fler vardagar jämfört med 2015 samt att föregående års kvartal påverkats av omfattande underhållsarbeten på järnväg och inställda avgångar på grund av stormarna Helga och Gorm.

Ökat resande tillsammans med minskat utbud resulterade i ökad beläggning under fjärde kvartalet jämfört med föregående år.

Yielden (biljettpreis per personkilometer) var något högre än motsvarande kvartal föregående år. Till följd av både den positiva resandeutvecklingen och den positiva yieldutvecklingen ökade egentrafikintäkterna under fjärde kvartalet. Totalt ökade SJ ABs intäkter med 24 MSEK.

Personalkostnaderna under fjärde kvartalet var 15 MSEK högre jämfört med föregående år. Ökningen förklaras till stor del av trafikstart av vunna avtal i samband med tidtabellsskiftet i mitten av december 2016.

Övriga kostnader minskade under kvartalet med 33 MSEK jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Minskningen är främst en effekt av lägre kostnader avseende IT som ett resultat av genomförandet av IT-strategin. Minskningen motverkades något av ökade kostnader för infrastruktur och el.

Totalt minskade SJ ABs kostnader med 14 MSEK under fjärde kvartalet jämfört med motsvarande kvartal föregående år.

Nettoskulden har minskat jämfört med föregående års fjärde kvartal. Det låga ränteläget har inneburit en låg räntekostnad samtidigt som avkastningen i förvaltningen varit god.

Resultat från dotterbolag avser erhållna och lämnade koncernbidrag samt vinstdelning från dotterbolag, vilken under 2015 verkställdes under fjärde kvartalet.

Den 19 december likviderades SJ:s dotterbolag SJ Försäkring. Likvidationsresultatet uppgick till 24 MSEK. Finansnettot uppgick till -67 MSEK (79).

Resultatet före skatt för fjärde kvartalet uppgick till 87 MSEK (194). Skatt på kvartalets resultat uppgick till -57 MSEK (-25) och den effektiva skattesatsen uppgick till 66 procent (13). Skillnaden mellan den faktiska skattesatsen 22 procent och den effektiva skatten för kvartalet förklaras av kommanditbolagets upparbetade resultat som beskattas i moderbolaget men som redovisas i moderbolaget först vid utdelningstillfället, dels av likvidationsresultatet som är beskattat i likvidationsbolaget. Kvartalets resultat uppgick till 29 MSEK (169).

Eget kapital i moderbolaget var den 31 december 3 989 MSEK (3 690).

Medelantalet anställda i moderbolaget uppgick till 2 654 (2 698).

Noter

NOT 1: Rörelsesegment

Koncernen rapporterar följande segment: SJ AB, trafikdrivande dotterbolag (SJ Götalandståg AB, SJ Norrlandståg AB och Stockholmståg KB) samt övriga dotterbolag.

Oktober-december 2016

MSEK	SJ AB	Trafikdrivande dotterbolag	Övriga dotterbolag	Eliminering	Totalt
Intäkter från externa kunder	1 672	878	-5	-	2 544
Intäkter från interna transaktioner	22	0	0	-23	0
Summa intäkter	1 694	878	-5	-23	2 544
Resultat före skatt	87	264	-22	0	328
Tillgångar	8 153	780	94	-763	8 265
Skulder	4 164	453	0	-690	3 928

Oktober-december 2015

MSEK	SJ AB	Trafikdrivande dotterbolag	Övriga dotterbolag	Eliminering	Totalt
Intäkter från externa kunder	1 589	762	0	-	2 351
Intäkter från interna transaktioner	81	1	13	-95	0
Summa intäkter	1 670	763	13	-95	2 351
Resultat före skatt	194	32	-16	-118	93
Tillgångar	7 733	566	188	-624	7 864
Skulder	4 043	434	36	-526	3 988

Helår 2016

MSEK	SJ AB	Trafikdrivande dotterbolag	Övriga dotterbolag	Eliminering	Totalt
Intäkter från externa kunder	6 086	3 285	1	-	9 372
Intäkter från interna transaktioner	113	1	1	-114	0
Summa intäkter	6 199	3 286	1	-114	9 372
Resultat före skatt	664	332	0	-163	833
Tillgångar	8 153	780	94	-763	8 265
Skulder	4 164	453	0	-690	3 928

Helår 2015

MSEK	SJ AB	Trafikdrivande dotterbolag	Övriga dotterbolag	Eliminering	Totalt
Intäkter från externa kunder	6 009	3 060	2	-	9 070
Intäkter från interna transaktioner	160	2	49	-211	0
Summa intäkter	6 169	3 062	51	-211	9 070
Resultat före skatt	686	130	0	-214	602
Tillgångar	7 733	566	188	-624	7 864
Skulder	4 043	434	36	-526	3 988

NOT 2: Uppllysning om verkliga värden avseende finansiella instrument

Koncernen MSEK	Kategori	Värdering	31 dec 2016		31 dec 2015	
			Redovisat värde	Verkligt värde	Redovisat värde	Verkligt värde
Anläggningstillgångar						
Depositioner	Hålles till förfall	Upplupet anskaffningsvärde	0	0	1	1
Andra långfristiga fordringar	Finansiella tillgångar som kan säljas	Verkligt värde	0	0	79	79
Summa finansiella anläggningstillgångar			0	0	80	80
Omsättningstillgångar						
Kundfordringar och andra fordringar	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	633	633	457	457
Kortfristiga placeringar						
Obligationer	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet	Verkligt värde	1 479	1 479	718	718
Summa omsättningstillgångar			2 112	2 112	1 175	1 175
Likvida medel						
Kassa och bank	Lånefordringar och kundfordringar	Upplupet anskaffningsvärde	74	74	97	97
Summa likvida medel			74	74	97	97
Derivat						
Ränteswapar	Derivat identifierat som säkringsinstrument	Verkligt värde	-16	-16	-13	-13
Summa derivat			-14	-14	-13	-13
Finansiella skulder						
Banklån	Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	Upplupet anskaffningsvärde	1 379	1 379	1 452	1 452
Leverantörsskulder och övriga skulder	Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	Upplupet anskaffningsvärde	604	604	741	741
Summa finansiella skulder			1 983	1 983	2 193	2 193

Bedömning av verkligt värde på finansiella instrument

Klassificeringen sker hierarkiskt i tre nivåer baserat på de indata som använts i värderingen av instrumenten. I nivå 1 används noterade priser på en aktiv marknad, till exempel börskurser. I nivå 2 används andra observerbara marknadsdata för tillgången eller skulden än noterade priser, till exempel räntesatser och avkastningskurvor. I nivå 3 bestäms det verkliga värdet utifrån en värderingsteknik som baseras på antaganden som inte är underbyggda av priser eller observerbara data. Värderingen till verkligt värde av de finansiella instrumenten i SJ-koncernen baseras på data enligt nivå 2.

Hierarkinivå för finansiella instrument värderade till verkligt värde, MSEK

	31 dec 2016	31 dec 2015
Hierarki 2	1 465	784
Summa finansiella instrument värderade till verkligt värde	1 465	784

Nivå 2 – Finansiella instrument där verkligt värde fastställs utifrån värderingsmodeller som baseras på andra observerbara data för tillgången eller skulden än noterade priser inkluderade i nivå 1, antingen direkt (som prisnoteringar) eller indirekt (härledda från prisnoteringar).

NOT 3: Ställda säkerheter

I samband med upptagande av lån från Nordea och Nordiska Investeringsbanken i oktober 2012 ställdes nio SJ 3000-tåg som säkerhet. I september 2015 upptog SJ AB ett nytt lån från Nordiska Investeringsbanken och i samband med det ställdes ytterligare elva SJ 3000-tåg som säkerhet.

Redovisat värde för samtliga 20 tågsätt per den 31 december 2016 uppgick till 1 655 MSEK (1 772). Redovisat värde för dessa upptagna lån uppgick per den 31 december 2016 till 1 379 MSEK (1 454).

Dubbeläckare, Maxhastighet: 200 km/h.

Övrig information – koncernen

Årsstämma 2017

Årsstämma 2017 kommer att äga rum den 25 april 2017 på Klaraporten, Vasagatan 10, i Stockholm och är öppen för allmänheten.

Organisationsförändringar

Den 1 januari 2017 förändrades koncernens struktur. Trafikplaneringen flyttades från division Planering och Trafikledning till division Produkt. Trafikledningen flyttades från division Planering och Trafikledning till division Trafik och Service. I och med denna organisationsförändring upphörde division Planering och Trafikledning. Ansvar för nattågstrafiken övergick från dotterbolaget SJ Norrlandståg till division Produkt. Medarbetare i SJ Norrlandståg placeras från och med 1 januari 2017 ansvarsmässigt inom division Trafik och Service.

Verkställande direktören för SJ Götalandståg, Lena Källström, är medlem av SJs koncernledning från och med den 1 januari 2017. Jens Wigen, Direktör Planering, lämnade SJ vid årsskiftet.

Väsentliga risker

SJs riskbild beskrivs i [SJs Års- och hållbarhetsredovisning 2015](#) (sidorna 33-35).

Osäkerhetsfaktorer

De osäkerhetsfaktorer och tvister som redovisas i [SJs Års- och hållbarhetsredovisning 2015](#) (sidorna 32-45) är till stor del oförändrade. Nedan beskrivs de förändringar som skett avseende osäkerhetsfaktorer och tvister för SJ-koncernen:

Den 19 september 2016 inkom Arbetsmiljöverket med två förelägganden mot SJ om vidtagande av vissa åtgärder. Bakgrunden är den förändring av ombordbemanningen som SJ genomfört under våren 2016. Arbetsmiljöverket ålägger SJ att utföra ytterligare undersökningar avseende organisatoriska och sociala faktorer för ombordpersonal på regionaltåg av typen multipelkopplade X40 och samtliga snabbtåg. SJ har i ett tidigare yttrande till Arbetsmiljöverket anfört att bolaget inte har något att invända mot innehållet i föreläggandet. De två föreläggandena är förenade med ett vite om 250 000 kr styck. Skriftväxling med kompletterande uppgifter pågår mellan SJ och Arbetsmiljöverket.

I januari 2013 ansökte Konkursverket om att SJ skulle åläggas att betala upphandlingsskadeavgift, då bolaget inte följt upphandlingsreglerna i lagen om offentlig upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF). SJ bestred ansökningarna. Den 10 januari 2014 beslutade Förvaltningsrätten i Stockholm att avvisa Konkursverkets ansökningar. I skälen till beslutet angav förvaltningsrätten att SJs verksamhet inte omfattas av LUF och att lagen således inte är tillämplig på SJs upphand-

lingar. Förvaltningsrättens beslut överklagades av Konkursverket till kammarrätten. Kammarrätten har i juni 2015 meddelat dom till SJs fördel, vilket innebär att Konkursverkets överklagande avlogs då kammarrätten fann att LUF inte är tillämplig på SJs verksamhet. Konkursverket överklagade domen till Högsta förvaltningsdomstolen den 24 juni 2015 och begärde prövningstillstånd. Högsta förvaltningsdomstolen har den 8 mars 2016 beviljat prövningstillstånd, vilket innebär att målet kommer att prövas av högsta instans.

Redovisningsprinciper och uppskattningar och bedömningar

Denna bokslutskommuniké för SJ-koncernen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och IAS 34, Delårsrapportering. Moderbolaget redovisar i enlighet med Årsredovisningslagen och med tillämpning av rekommendationer från Rådet för finansiell rapportering RFR 2, Redovisning för juridiska personer.

Upplysningar enligt IAS 34 Delårsrapportering lämnas såväl i noter som på annan plats i delårsrapporten.

SJ använder sig av samma redovisningsprinciper och uppskattningar och bedömningar såsom principerna beskrivs i [SJs Års- och hållbarhetsredovisning 2015](#) (sidorna 57-60). Nya och ändrade standarder och tolkningar från IASB respektive IFRIC har inte haft någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter.

Nya och ändrade standarder som ännu inte trätt i kraft

De nya och ändrade standarder som ännu inte trätt i kraft och som redovisas i [SJs Års- och hållbarhetsredovisning 2015](#) (sidan 57) är oförändrade.

Definitioner och mätmetoder

SJ presenterar vissa finansiella mått i kvartalsrapporten som inte definieras enligt IFRS och anser att dessa mått ger värdefull kompletterande information till ägaren, styrelsen och koncernledningen då de möjliggör utvärdering av resultat och utveckling. Eftersom inte alla företag beräknar finansiella mått på samma sätt, är dessa inte alltid jämförbara med mått som används av andra företag. Dessa finansiella mått ska därför inte ses som en ersättning för mått som definieras enligt IFRS.

Nyckeltal definierade enligt IFRS är: periodens resultat och resultat per aktie. Nyckeltal som ej är definierade enligt IFRS men som SJ följer upp verksamheten på är: avkastning eget kapital, avkastning operativt kapital, nettoskuldssättningsgrad, räntebärande nettoskuld och underliggande rörelseresultat. För definitioner hänvisas till [SJs Års- och hållbarhetsredovisning 2015](#) (sidorna 91-92).

Regionaltåg, maxhastighet: 160 km/h.

Försäkran

Undertecknade försäkrar att rapport över fjärde kvartalet och helåret 2016 ger en rättvisande översikt av moderbolagets och koncernens verksamhet, ställning och resultat samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som moderbolaget och de företag som ingår i koncernen står inför.

Stockholm den 15 februari 2017

Jan Sundling
Styrelsens ordförande

Crister Fritzson
Verkställande direktör

Denna rapport har ej varit föremål för granskning av företagets revisorer.

Rapporttillfälle

Års- och hållbarhetsredovisning 2016 22 mars
Årsstämma 2017 25 april i Stockholm
Rapport för första kvartalet 2017 25 april
Rapport för andra kvartalet 2017 21 juli
Rapport för tredje kvartalet 2017 25 oktober
Rapport för fjärde kvartalet 2017 februari 2018

Ekonomisk information beställs från SJ AB,
Stab Ekonomi, 105 50 Stockholm och finns
även på sj.se.
SJs presstjänst 010-751 51 84.

Informationen är sådan som SJ AB ska offentliggöra enligt lagen om värdepappersmarknaden och/eller lagen om handel med finansiella instrument. Informationen lämnades för offentliggörande den 15 februari 2017.

Vision:

Ett SJ att lita på och längta till.

Affärsidé:

SJ ska erbjuda marknadens mest kundnära och hållbara resande i egen regi och i samarbete med andra. Det innebär att vi ska vara bäst på att tillgodose kundernas behov och att socialt, miljömässigt och ekonomiskt ansvar ska gå hand i hand genom hela vår verksamhet.

Värdeord:

Pålitligt, Enkelt, Mänskligt och Härligt.